

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

SHAKESPEARE

HAMLET

Traducere din limba engleză
ION VINEA

PERSOANELE

CLAUDIUS, rege al Danemarcei

HAMLET, fiul fostului rege și nepotul actualului rege

HORAȚIO, prietenul lui Hamlet

POLONIUS, șambelanul curții

LAERTES, fiul său

VOLTIMAND

CORNELIUS

ROSENCRANTZ

GUILDENSTERN

OSRIC

UN GENTILOM

UN PREOT

MARCELLUS

BERNARDO

FRANCISCO, un oștean

REYNALDO, slujitorul lui Polonius

UN CĂPITAN, soli

DUHUL TATĂLUI LUI HAMLET

FORTINBRAS, prințul Norvegiei

DOI ȚĂRANI, gropari

GERTRUDA, regină a Danemarcei și mama lui Hamlet

OFELIA, fiica lui Polonius

Nobili, doamne, ofițeri, oșteni, actori, marinari, soli și suită

Acțiunea se petrece în Danemarca.

ACTUL I

SCENA 1

*Elsinor. O terasă în fața castelului.
Francisco la postul său. Intră Bernardo.*

BERNARDO

Cine-i acolo?

FRANCISCO

A, nu, răspunde-mi tu: stai și te-arată.

BERNARDO

Trăiască regele!

FRANCISCO

Bernardo?

BERNARDO

Ei!

FRANCISCO

Vii chiar la timp.

BERNARDO

Bătut-a miezul nopții,
Mergi la culcare Francisc.

FRANCISCO

Mulțumesc
Că vii să mă schimbi. Ce ger! Sunt sloi.

BERNARDO

Nimic deosebit
În ceasul tău de strajă?

FRANCISCO

Nici un șoarec.

BERNARDO

Drum bun atunci
Și dacă-mi vezi tovarășii de strajă,
Marcellus și Horațio, zorește-i.

FRANCISCO

I-aud, îmi pare. Stai! Cine-i acolo?

HORAȚIO

Supușii regelui!

MARCELLUS

Copiii țării!

FRANCISCO

Cu bine dar!

MARCELLUS

Viteazule, cu bine!
Au cin' ți-e schimb?

FRANCISCO

Bernardo. Noapte bună.

MARCELLUS

Hei, tu Bernardo!

BERNARDO

Ce, e și Horațio?

HORAȚIO

O parte doar din el!

BERNARDO

Bine-ați venit!

MARCELLUS

S-a mai ivit o dată lucru-acela?

BERNARDO

Eu n-am văzut nimic.

MARCELLUS

Horațio zice că-i o nălucire
A noastră și nu vrea să dea crezare
Vedeniei de două ori zărită
De noi – de aceea l-am rugat de veghe
Să stea de-a lungu-acestei nopți cu noi.
Și dacă iar stafia se arată
Să creadă-n ce-am văzut și să-i vorbească.

HORAȚIO

Povești! N-o să se arate!

BERNARDO

Șezi o clipă
Și lasă iar să-ți ciocănim auzul,
Ce s-a-ndărătnicit să nu ne creadă,
Cu ce-am văzut în două nopți.

HORAȚIO

Să stăm
Și s-auzim ce-are de spus Bernardo.

BERNARDO

Ieri noapte,
Când steaua, care-i la apus, trecuse
Să lumineze cerul chiar pe locul
Pe care arde-acum, eu și Marcellus,
Când clopotul tocmai bătea de unu...

(Intră Duhul.)

MARCELLUS

Tăcere. Lasă vorba. Iată-l iar!

BERNARDO

E chipul regelui cel răposat.

MARCELLUS

Ești cărturar, Horațio: vorbește-i!

BERNARDO

Nu seamănă cu regele? Privește-l.

HORAȚIO

Leit! Mă-ncearcă spaima și uimirea.

BERNARDO

Vrei să-i vorbim?

MARCELLUS

Întreabă-l tu, Horațio.

HORAȚIO

Tu cine ești, ce folosești și ceasul
Acestei nopți și mândra-nfățișare
Războinică sub care răposatul
Rege al nostru se ducea la luptă?
Pe Dumnezeu, vorbește, te conjur.

MARCELLUS

Jignit e parcă!

BERNARDO

Și se depărtează.

HORAȚIO

Stai, spune, spune, te conjur, vorbește!

(Duhul iese.)

BERNARDO

Ce zici, Horațio? Tremuri și ești palid:
Așa-i că-i vorba nu de-o nălucire,
Ci de-altceva mai mult?

HORAȚIO

Pe Dumnezeu, n-aș fi putut-o crede,
De n-ar fi via și adevărata
Mărturisire-a chiar ochilor mei.

MARCELLUS

Nu seamănă cu regele?

HORAȚIO

Ca tine

Cu tine însuți.

La fel a fost armura ce-o purta

Când a răpus norvegul îngâmfat

Și-aidoma-ncruntat ca-n sfada-n care

Din sanie-n zăpadă-a năpustit

De regele polon. Ciudate lucruri.

MARCELLUS

De două ori l-aceeași moartă oră,

Cu pas solemn pe lângă străji trecu.

HORAȚIO

La care-anume gând să mă opresc

Nu știi, dar îndeobște-astfel de semne

Sunt rău prevestitoare pentru țară.

MARCELLUS

Să stăm atunci și cel ce știe spună-mi

De ce apasă noaptea pe supuși

O vajnică și scrutătoare strajă,

De ce atâtea tunuri de aramă

Turnate zilnic, scule de război

Aduse din afară, și de ce

Dulgheri de nave, mulți și strânși cu sila,

Sunt puși chiar și duminica la lucru?

Ce rost să aibă asudata grabă

Ce-njugă-n trudă noaptea lângă zi?

Au cine-mi poate da răspuns?

HORAȚIO

Pot eu.

Se zice cum că răposatul rege,
Al cărui chip de-abia ni s-a ivit,
A fost, cum știți, de Fortinbras norvegul –
Pe care-l îmboldea o rea trufie –
Chemat la luptă dreaptă. Dar viteazul
Hamlet, faimos în lume ca atare,
Răpusu-l-a pe Fortinbras, și-acesta,
Prin legământ pecetluit și scris
Și întărit prin lege și prin crainici,
Lăsă biruitorului la moarte
Tărâmurile toate cucerite
De-acesta, iar al nostru rege-n schimb
Chezășua ținuturi, deopotrivă
Lui Fortinbras sortite-n moștenire,
De biruia. Așa cum prin același
Hrisov și legăminte-n el cuprinse
Le-a-nstăpânit Hamlet. Dar Fortinbras
Cel tânăr, ne-ncercat și plin de clocot
A strâns acum în marginea Norvegiei,
De peste tot, pe toți vântură-lume,
Ce pentru-o pâine-s gata la orice
Isprăvi ce nu cer decât cutezanță,
Iar scopul lui, la noi mult prea știut,
E să ne smulgă cu-armele în mână
Și silnice mijloace-acel ținut
Pierdut de tatăl său. Și iată, cred,
Obârșia acestor pregătiri
Și tâlcul străjii noastre și pricina
Înfriguratei grabe și-a alarmei
Din țară...

BERNARDO

Cred c-așa-i și nu altfel.
De-aceea deci prevestitorul chip
Sosește armat prin fața străjii noastre
Atât de-asemeni regelui ce-a fost
Și este cel care-a-nceput războiul.

HORAȚIO

E-un fir de praf ce-ți tulbur' ochii minții.
Pe vremea slavei Romei și în preajma
Căderii prea puternicului Cezar,
Ieșeau din groapă morții-n giulgiul lor
Cu țipăt și aiurare prin cetate.
Prăpăd în soare, rouă-nsângerată
Și stele-n cer cu cozi de foc, și astrul
Cel umed ce domnește peste ape
S-a-ntunecat de moarte în eclipsă.
Tot semne de-astea de-ntâmplări cumplete,
Precuvântări dezastrelor ce vin,
Pământul azi și cerul le arată
Cuprinsului și oamenilor țării.

(Intră Dubul.)

Tăcere! Iată-l! Colo-i, vine iar!
Chiar de mă spulberă, l-întâmpin. Stai,
Nălucă! De-ai vreun glas și poți grăi
Vorbește-mi!
Vreo faptă bună dacă pot să fac
Să-ți fie de ajutor, să-mi fac pomană,
Vorbește-mi!
De știi vreun rău de soarta țării tale,
Ce poate fi pre'ntâmpinat, vestindu-l,
O, vorbește!

De-ai îngropat în viață vreo comoară
Furată, în pântecul pământului,
Că, zice-se, de-aceea-adesiori
Voi duhurile pribegiți...

(Cântă cocoșul.)

Stai, spune-mi...
Oprește-l tu, Marcellus!

MARCELLUS

Să-l străpung
Cu lancea?

HORAȚIO

Da, de nu se-oprește.

BERNARDO

Iată-l!

HORAȚIO

Aici!

(Iese Dubul.)

S-a dus
Nedrepti suntem cu el, măreț cum este,
Cu silnicie să-i aținem calea.
Și-i de nevățamat cum e văzduhul,
Și-s glume ale noastre lovituri.

BERNARDO

Ar fi vorbit, de nu cânta cocoșul.

HORAȚIO

Și-a tresărit precum un vinovat
Chemat de-un glas cumplit. Că, pasămite,

Cocoșul, care-i goarna dimineții,
Cu viersul lui semeț și ascuțit
Pe zeul zilii-l scoală. Și semnalu-i,
Oriunde-n mare, foc, pământ sau aer,
Vreun duh smintit ar fi rătăcitor,
L-întoarce-n locul cuvenit. Dovadă
Stau cele chiar acum aci-ntâmpate.

MARCELLUS

La cântecul cocoșului s-a stins.
Că-n preajma sărbătorilor, se zice,
Când nașterea lui Crist o prăznuim,
Cocoșii, păsările dimineții,
Întreaga noapte cântă, și atunci
Nu-i duh, să se încumete pe-afară,
Blajină-i noaptea, zodiile-s blânde,
Nici iele nu pândesc, nici vrăjitoare;
Atât de plin de har și sfânt e ceasul.

HORAȚIO

Am auzit și eu și cred în parte.
Dar iată, dimineța-nveșmântată
În mantă roșiatică, prin rouă,
La răsărit, pe dealul nalt se-arată.
Să mergem. Și să-mpărtășim, mi-e sfatul,
Tot ce-am văzut azi-noapte lui Hamlet
Cel tânăr. Duhul ăsta, eu vă jur,
E mut cu noi, dar lui îi va vorbi.
Cu voia voastră, să-l înștiințăm
De toate-acestea-așa cum datoria
Și dragostea ce i-o purtăm ne-o cer.

MARCELLUS

Să mergem deci. Știu unde să-l găsim
Fără de greș, în dimineața asta.

(*Ies.*)

SCENA 2

Sala tronului în castel. Intră regele, regina, Hamlet; Polonius, Laertes, Voltimand, Cornelius, gentilomi și suita.

REGELE

Deși ni-i vie-n amintire moartea
Iubitului Hamlet, al nostru frate,
Și-ar fi mai potrivit să ne-nchinăm
Tristeții sufletul, și-n țara-ntreagă
Să fie numai jale și măhnire,
În cuget totuși ne-am luptat cu firea
Atât de mult, că azi cu o cuminte
Durere-l pomenim și totdeodată
Putem a ne-ngriji și de-ale noastre.
Cu o cernită bucurie deci,
C-un ochi răsând, cu celălalt în lacrimi,
Voioși în jale, prohodind la nuntă
Și cumpănind răsfățul cu măhnirea,
Pe-a noastră, soră ieri, regină astăzi,
Părtașă-augustă-ntru ocârmuirea
Războinicului nostru stat, cu noi
Am luat-o de soție ținând seama
De sfatul ce ne-ați dat cu-acest prilej
De bunăvoie. Și vă mulțumim.
Aflați acum că Fortinbras cel tânăr –

Punând nu mare preț pe vloga noastră;
 Sau socotind că statul nostru-i gata
 Prin moartea fratelui Hamlet scump nouă,
 Să se dărâme, dezbinat; sau poate
 Întemeiat pe visu-i de putere –
 Ne-a tot trimis solii peste solii
 Să-i dăm 'napoi acele țări pierdute
 Pe drept, de-al său părinte, în folosul
 Viteazului meu frate. Asta-i totul.
 Cât despre noi și rostu-acestui sfat,
 Aflați-l: scris-am regelui norveg
 Ce tânărului Fortinbras i-e unchi,
 Dar slăbănog pe patu-i de zăcere
 Abia de-o fi știut din auzite
 De scopul urmărit de-al său nepot –
 Să curme toate-aceste pregătiri,
 Cu-atât mai mult când chiar supușii săi
 Sunt cei înscriși și strânși la oaste.
 Deci vă trimit pe voi cu-acest răvaș,
 Tu, Voltimand și bunule Cornelius,
 La regele bătrân, dar fără altă
 Îndrituire în solia voastră
 Decât este cuprins și-amănunțit
 Aci-n acest tratat. Drum bun. Iar zelul
 Să vă-ndrumeze-n datoria voastră.

CORNELIUS și VOLTIMAND

În tot și-n toate slugi prea credincioase.

REGELE

Nu mă-ndoiesc. Din inimă, drum bun.

(Voltimand și Cornelius ies.)